

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV - 1010

Tālrunis: 67228505, 67210274. Fakss: 67220572

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2015. gada 5. jūnijā

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Gunārs Kusiņš, tiesneši Kaspars Balodis un Kristīne Krūma,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Lato Lapsas (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 86/2015),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka pēc būtības Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt DNS nacionālās datu bāzes izveidošanas un izmantošanas likuma (turpmāk – DNS likums) 1. panta 2. un 6. punktu, 4. pantu, 10. pantu, 18. panta pirmo daļu, kā arī Ministru kabineta 2005. gada 23. augusta noteikumu Nr. 620 „DNS nacionālajā datu bāzē iekļaujamo ziņu sniegšanas, kā arī bioloģiskā materiāla un bioloģiskās izcelsmes pēdu izņemšanas kārtība” (turpmāk – Noteikumi Nr. 620) 2. un 13. punktu tiktāl, ciktāl tie attiecas uz aizdomās turētajām personām (turpmāk – apstrīdētais regulējums), par neatbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 96. pantam un spēkā neesošiem no to pieņemšanas (izdošanas) brīža.

2. DNS likuma 1. pantā ir definēti likumā lietotie termini. Tā 2. punkts nosaka: „2) bioloģiskas izcelsmes pēdas – bioloģiskais materiāls, kas izņemts notikuma vietā, pazudušas personas dzīvesvietā, no cietušās, aizturētās, aizdomās turētās vai apsūdzētās personas vai tās apģērba, no liķa, kā arī no cita veida lietiskajiem

pierādījumiem.” Bet šā panta 6. punkts nosaka: „6) salīdzināmie paraugi – bioloģiskais materiāls, kas ņemts no cietušām, aizturētām, aizdomās turētām, apsūdzētām vai notiesātām personām, no neatpazītiem līķiem, no pazudušu personu bioloģiski tuviem radniekiem (bērniem, vecākiem), lai noskaidrotu bioloģiskas izcelsmes pēdu avotu, identificētu pazudušu personu vai neatpazītu līķi.”

DNS likuma 4. pants noteic, ka DNS nacionālajā datu bāzē apkopo un glabā informāciju par DNS profiliem un ziņas par personām, kuras turētas aizdomās, apsūdzētas vai notiesātas, par neatpazītiem līķiem, par Latvijas Republikā pazudušām personām un par bioloģiskas izcelsmes pēdām.

DNS likuma 10. pants nosaka, kāda informācija DNS nacionālajā datu bāzē ir iekļaujama par noziedzīga nodarījuma izdarīšanā aizdomās turētajām, apsūdzētajām vai notiesātajām personām.

DNS likuma 18. panta pirmā daļa nosaka: „(1) DNS profilus un ziņas par aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām, ja kriminālprocess tiek izbeigts kopumā vai pret konkrēto personu uz rehabilitējošu apstākļu pamata vai arī tiek atcelts lēmums, ar kuru attiecīgā persona atzīta par aizdomās turētu vai apsūdzēto uz tāda paša pamata, kā arī tad, ja stājies spēkā personu attaisnojošs spriedums, DNS nacionālajā datu bāzē glabā 10 gadus no dienas, kad Kriminālistikas pārvalde saņēmusi lēmumu vai spriedumu, vai minēto informāciju dzēš no DNS nacionālās datu bāzes pēc tam, kad Kriminālistikas pārvalde saņēmusi attiecīgās personas rakstveida iesniegumu.”

Noteikumu Nr. 620 2. punkts noteic, ka bioloģisko materiālu izņem no pazudušu personu tuviem radniekiem, aizdomās turētām, apsūdzētām, tiesājamām vai notiesātām personām par noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu un no cietušām personām, kā arī no neatpazītiem līķiem un no vardarbīgā nāvē mirušu personu līķiem.

Savukārt Noteikumu Nr. 620 13. punkts noteic, ka bioloģiskās izcelsmes pēdas noziedzīga nodarījuma vietā, no cietušās vai aizdomās turētās personas vai tās apģērba, no līķa, kā arī no citiem lietiskajiem pierādījumiem izņem Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

3. Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punkts noteic – izskatot pieteikumu, Satversmes tiesas kolēģija ir tiesīga atteikties ierosināt lietu, ja pieteikumā

ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Pieteikuma iesniedzējs iepriekš ir vērsies Satversmes tiesā ar pieteikumu par apstrīdētā regulējuma iespējamo neatbilstību Satversmes 96. pantam (ieteikums Nr. 47/2015). Satversmes tiesas 3. kolēģija 2015. gada 21. aprīlī ir pieņēmusi lēmumu par atteikšanos ierosināt lietu (turpmāk – lēmums). Lēmumā norādīts, ka pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

Pieteikuma iesniedzējs ir papildinājis pieteikuma juridisko pamatojumu ar jauniem argumentiem, kā arī norādījis uz jauniem faktiskajiem apstākļiem. Tādējādi pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums un faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu un Satversmes tiesas kolēģijai no jauna ir jāpārbauda tā atbilstība Satversmes tiesas likuma prasībām.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs tika atzīts par aizdomās turēto kriminālprocesā. Saskaņā ar apstrīdēto regulējumu Pieteikuma iesniedzējs kā aizdomās turētais bija pakļauts bioloģiskā materiāla izņemšanai, lai iekļautu ziņas par viņu un viņa DNS profilu DNS nacionālajā datu bāzē. Pieteikuma iesniedzējs ir norādījis uz viņam Satversmē noteikto tiesību uz privāto dzīvi iespējamo aizskārumu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

5. Konstitucionālajai sūdzībai jāatbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu pieteikumu var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt aizskartās pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav. Satversmes tiesas likuma

19.² panta ceturtās daļas pirmais teikums noteic, ka pieteikumu Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.

Satversmes tiesas kolēģija lēmumā par iepriekš iesniegto pieteikumu jau ir konstatējusi, ka Pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis visas iespējas aizstāvēt savas aizskartās pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem un konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai skaitāms no 2015. gada 9. janvāra. Atkārtotais pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2015. gada 20. maijā. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un sniegts juridiskais pamatojums par apstrīdētā regulējuma iespējamo neatbilstību Satversmes 96. pantam. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai. Pieteikums atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par DNS nacionālās datu bāzes izveidošanas un izmantošanas likuma 1. panta 2. un 6. punkta, 4. panta, 10. panta, 18. panta pirmās daļas, kā arī Ministru kabineta 2005. gada 23. augusta noteikumu Nr. 620 „DNS nacionālajā datu bāzē iekļaujamo ziņu sniegšanas, kā arī bioloģiskā materiāla un bioloģiskās izcelsmes pēdu izņemšanas kārtība” 2. un 13. punkta tiktāl, ciktāl tie attiecas uz aizdomās turētajām personām, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 96. pantam” pēc Lato Lapsas pieteikuma (pieteikums Nr. 86/2015).

2. Uzaicināt institūcijas, kas izdevušas apstrīdētos aktus, – Saeimu un Ministru kabinetu – **līdz 2015. gada 5. augustam** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 4. kolēģijas priekšsēdētājs

G. Kusiņš